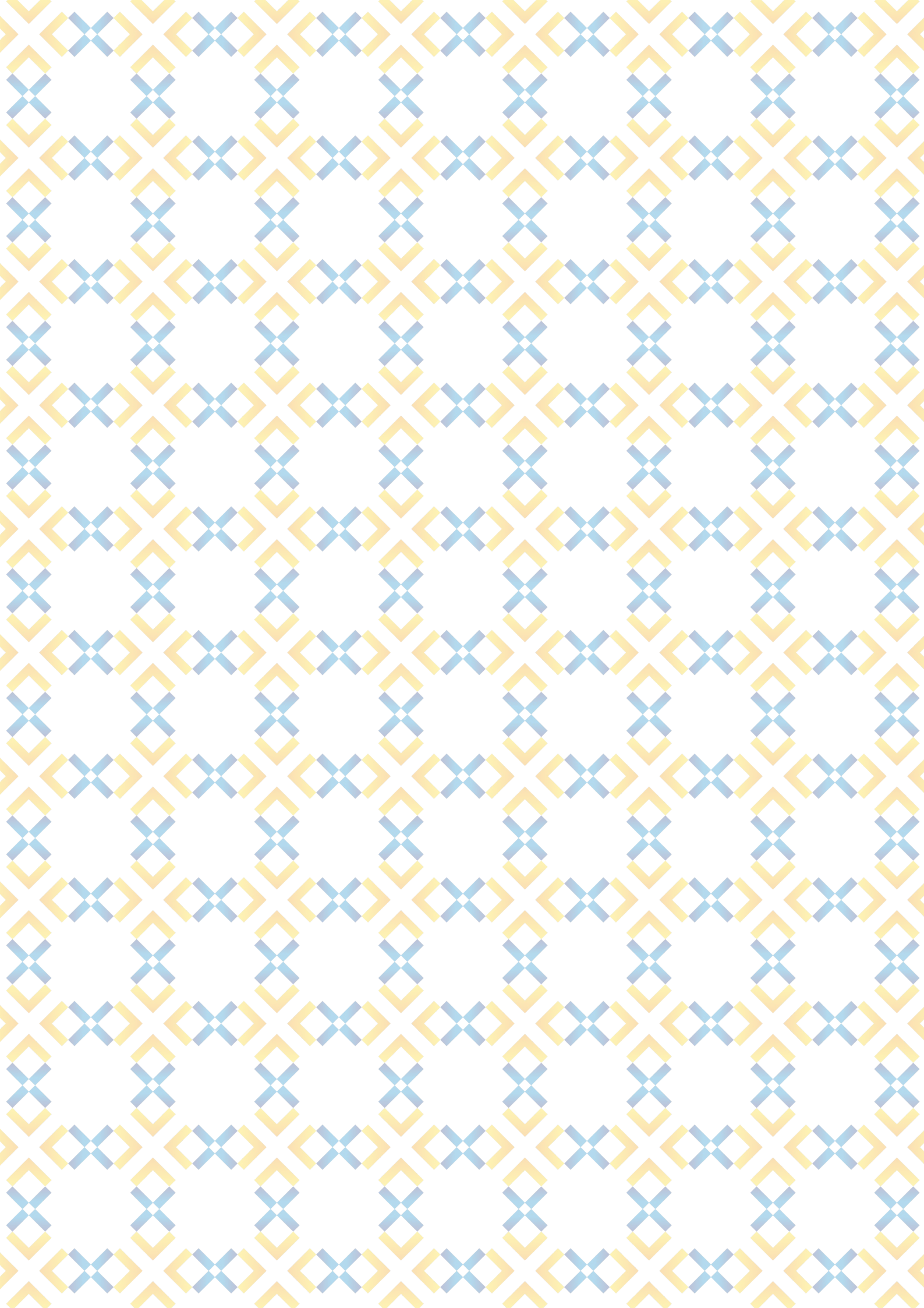

План відновлення та розвитку

Якимівської селищної
територіальної громади

АСОЦІАЦІЯ
НЕСКОРЕНИХ
ГРОМАД

<u>Вступ</u>	<u>4</u>	<u>Стратегічне бачення</u>	<u>29</u>
<u>Методологія розробки плану</u>	<u>6</u>	<u>Стратегічні пріоритети, цілі відновлення та розвитку</u>	<u>31</u>
<u>Загальна інформація</u>	<u>7</u>	<u>Актуальні проєкти після деокупації</u>	<u>35</u>
<u>Коротка характеристика громади</u>	<u>8</u>	<u>Управління впровадженням, моніторинг, оцінювання</u>	<u>40</u>
<u>SWOT-аналіз та PESTLE-аналіз</u>	<u>9</u>	<u>Аналіз відповідності Плану відновлення та розвитку громади Державній стратегії регіонального розвитку України</u>	<u>41</u>
<u>Прогнози та базові припущення розвитку України на 2025-2026 роки</u>	<u>17</u>		

Вступ

24 лютого 2022 року Росія розпочала повномасштабну війну проти України. Порушення української територіальної цілісності швидко засудила Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй, проте війна триває. Смерть та руйнування досягли масштабів небачених у Європі з часів Другої Світової, а вплив війни відчувається всюди – від українських родин, які втратили своїх рідних, до українських територіальних громад, які зазнали значних руйнувань.

Якимівська селищна територіальна громада Мелітопольського району Запорізької області одна із тих українських громад, яка з перших днів опинилася у тимчасовій окупації.

За словами голови Якимівської громади Олександра Правосуда, у мешканців громади російські окупанти забирали все цінне з дому: паспорти, автомобілі, влаштовували комендантську годину та здійснювали постійний терор місцевого населення.

Незважаючи на всі жахіття тимчасової окупації, мешканці громади та її керівництво сподіваються на майбутню деокупацію та повернення додому. Тому, вже сьогодні важливим завданням релокованого ОМС є розробка та впровадження Плану відновлення та розвитку Якимівської селищної територіальної громади на період до 2027 року (далі План). Цей документ має спиратися на більш розгорнутий аналіз того, якою має стати громада після деокупації та військових дій, та які інструменти та політики необхідно впровадити громаді задля досягнення цілей відновлення та розвитку.

Інфраструктура, технології, бізнес-середовище, інституції, освіта, охорона здоров'я та інші критичні елементи економіки та суспільства мають зробити

стрибок уперед та реформуватися, щоб допомогти громаді позбутися пострадянської спадщини та побудувати ефективну систему самоврядування на принципах демократії з сучасною економікою, сильними інституціями та цифровізованою системою управління.

Задля цього громада вже сьогодні має переходити на європейські стандарти сучасного будівництва та реконструкції, впроваджувати нові підходи до планування просторового розвитку та збереження довкілля, впроваджувати інструменти «зеленого переходу» та енергоефективності, впроваджувати демократичні засади управління через партисипацію, інклюзію, гендерний мейнстримінг тощо.

Розробка Плану відновлення та розвитку Якимівської селищної громади базується на законодавчій базі: Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», які є орієнтирами для розроблення проєктів прогностичних і програмних документів, з метою забезпечення збалансованості економічного, соціального та екологічного вимірів сталого розвитку України, вимог Закону України «Про правовий режим воєнного стану» (№ 389-VIII), Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» (№ 64/2022), Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій» (№ 2389-IX/ 9 липня 2022 року), проєкту Постанови Кабінету Міністрів України «Порядок розроблення, реалізації та моніторингу плану відновлення та розвитку регіонів і планів відновлення та розвитку територіальних громад» тощо.

План відновлення та розвитку Якимівської селищної територіальної громади на період до 2027 року направлений на ліквідацію негативних наслідків, отриманих в результаті збройної агресії проти України, відбудову зруйнованих та/або пошкоджених об'єктів критичної інфраструктури, соціальної інфраструктури, об'єктів житлового та громадського призначення, повернення в громаду внутрішньо переміщених осіб та біженців, створення сприятливих умов для діяльності всіх суб'єктів господарювання. Документ спрямований також на економічне відновлення громади, зростання продуктивності місцевої економіки через стимулювання інвестицій у нові та існуючі підприємства з високим потенціалом до зростання, створення умов для цього розвитку на тривалий період.

Фінансування заходів і проєктів Плану відновлення та розвитку громади здійснюватиметься за рахунок селищного бюджету, міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам, фінансових ресурсів суб'єктів регіональної політики, державних та приватних партнерів на принципах державно-приватного партнерства, міжнародних інституцій, капітальних видатків державного бюджету, державних цільових програм, угод щодо регіонального розвитку, програм і заходів, включаючи інвестиційні програми (проєкти), що реалізуються за рахунок державних коштів.

За підтримки міжнародних донорських організацій може бути забезпечено реалізацію проєктів інноваційного розвитку, розвитку підприємництва, енергоефективності, демократизації процесів управління, гендерного бюджетування та підвищення ролі жінок, молоді, ВПО в процесах управління громадою.

Ці проєкти є частиною довгострокової підтримки країн ЄС, США, Канади та інших країн світу.

Обґрунтування положень Плану відновлення та розвитку громади здійснено на основі статистичних показників розвитку України, Запорізької області та аналітично-оперативної інформації управлінь і відділів виконкому Якимівської селищної ради /ВА/ та військової адміністрації, аналітичних досліджень і прогнозних розрахунків, чинних законодавчих і нормативних актів Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, місцевих органів влади з урахуванням міжнародних правових актів і міжнародних угод.

Розпорядженням селищного голови від 17.07.2024 р. № 6, з метою розробки документу створено Робочу групу із розроблення Плану відновлення та розвитку Якимівської селищної громади (далі Робоча група) на період до 31 грудня 2027 року за участі представників управлінь і відділів виконкому селищної ради /ВА/, військової адміністрації, керівників підприємств і установ, підприємств, представників громадських асоціацій, незалежних експертів.

Установче засідання Робочої групи відбулося 22.07.2024 року, на якому учасники ознайомилися з методологією процесу розробки Плану відновлення та розвитку громади, обговорили Дорожню карту її розробки на весь період роботи, визначили обсяги необхідної інформації та джерела для формування Профілю громади.

Методологія розробки плану

Процес стратегічного планування включає три основних етапи: аналіз – планування – впровадження, для яких, за необхідністю, завжди передбачається можливість ітерації, тобто повторення по колу, але на якісно новому рівні.

Під час розробки Плану відновлення та розвитку громади на період 2025-2027 років (далі План) використано методологію, яка складається з 6 логічних етапів:

- 1) Організація роботи зі стратегічного планування;
- 2) Аналіз середовища та факторів відновлення та розвитку громади;
- 3) Визначення бачення і пріоритетів;
- 4) Розробка Плану (стратегічні/оперативні цілі, завдання, проекти/заходи);
- 5) Розміщення у відкритому доступі для отримання коментарів та зауважень від усіх зацікавлених осіб, ухвалення Плану / громадське обговорення;
- 6) Моніторинг, оцінювання і впровадження Плану.

Загальна інформація

Якимівська громада Мелітопольського району розташована на південному заході Запорізької області та омивається Азовським морем (149 км від обласного центру - м. Запоріжжя).

Утворена 16 травня 2017 року шляхом об'єднання Якимівської селищної ради та 10 прилеглих сільських рад.

До складу громади входять адміністративний центр - селище Якимівка, 4 селища та 31 село.

Якимівська громада відома своїми родючими землями, на яких кожного року місцеві аграрії вирощують тисячі гектар пшениці та інші зернові культури. Невід'ємною часткою сільського господарства громади є бджолярство та садівництво. Природно-кліматичні, рекреаційні ресурси громади (мілководдя лиману, значна кількість сонячних днів, лікувальні грязі, наявність річок, мальовничі краєвиди) сприяють розвитку на території громади туристсько-рекреаційного комплексу.

На території громади розташовується Молочний лиман та Богатирські ліси, де функціонують дитячі оздоровчі табори.

Після реформи децентралізації наша громада отримала новий імпульс для свого розвитку та за короткий проміжок часу реалізувала цілу низку інфраструктурних проєктів. Та, на жаль, 24 лютого 2022 року розпочалося повномасштабне вторгнення Російської Федерації, в результаті якого Якимівська об'єднана територіальна громада з першого дня війни опинилася в окупації.

Головна ціль післявоєнного відновлення

полягає у створенні умов для відновлення нормального життя та економічного розвитку на постраждалій території після її деокупації, щоб забезпечити мирне та процвітаюче майбутнє для людей, які живуть і житимуть у цій громаді.

Основоположні принципи розроблення Плану відновлення та розвитку:

відбудувати краще, ніж було;

відкритість та прозорість;

європейська інтеграція;

сталий розвиток;

енергетична незалежність;

збільшення частки використання відновлювальних джерел енергії;

інклюзивність;

координація;

доповнюваність та комплексність;

партисипація.

Коротка характеристика громади

Площа громади	1242,4 км²
Населення	20 910 осіб
Адміністративний центр	смт. Якимівка
Основні проблеми під час релокації громади у м. Запоріжжя:	• Відсутність згуртованості переселенців в приймаючій громаді • Втрата самоідентичності релокованої громади в приймаючій громаді • Відсутність працевлаштування • Відсутність доступного житла для ВПО • Відсутність умов для офлайн садочків та шкіл • Відсутність укриттів в достатній кількості • Відсутність порозуміння між ВПО, ветеранами та місцевими мешканцями • Дефіцит кваліфікованих психологічних послуг для ВПО з ПТСР та ПТС

SWOT-аналіз та PESTLE-аналіз

Формулювання сильних і слабких сторін - це визначення внутрішніх чинників, а можливості і загрози пов'язані з факторами зовнішнього середовища. Визначення сильних та слабких сторін громади відбувалося за наступними сферами концентрації ресурсів та прийняття рішень щодо їх розподілу та ефективного використання: природно-ресурсний потенціал; економічний потенціал; інфраструктурний розвиток; науково-технічний потенціал; стан довкілля; людський потенціал; туристичний потенціал; просторово-економічний потенціал.

Чітке розуміння цих чотирьох категорій факторів в громаді допомогло точніше спрямувати планування заходів з відновлення та розвитку громади на максимально можливе використання сильних сторін, виправлення слабких сторін, використання наявних можливостей і усунення загроз.

SWOT-матриця являє собою інструмент для аналізу цих факторів, зроблений за принципом їх перетинання і взаємозв'язків:

- Сильні сторони використовуються для створення майбутніх можливостей (порівняльні переваги);
- Слабкі сторони перетворюються в можливості (виклики);
- Загрози пов'язані зі слабкими сторонами (ризики).

Вплив цих факторів був врахований при визначенні пріоритетів, стратегічних та оперативних цілей.

Аналіз співвідношення потенціалу громади із зовнішнім середовищем: характеристика можливостей та загроз, проведення PEST (LE) - аналізу

- P — political – політична ситуація
- E — economic – економічна ситуація
- S — social – соціальна ситуація
- T — technological – технології
- L — legislation - правовий вплив
- E — ecology - екологічний вплив

Сильні сторони

Наявність водних ресурсів (Якимівка розташована на Приазовській низовині, на берегах річок Малий Утлюк та Балка Добра).

Наявність земель сільськогосподарського призначення.

Стабільна система управління: на поточний момент в громаді створена військова адміністрація та невелика за штатним розписом структура військової адміністрації із збереженням структури виконавчих органів селищної ради /ВА/.

Вигідне транспортне сполучення (через селище пролягають автошлях територіального значення **Т 0820** та залізниця, на якій розташована однойменна станція. Відстань до обласного центру становить 149 км та пролягає автошляхом міжнародного значення **М18 Е105**).

Чітка сільськогосподарська спеціалізація громади (значна кількість зареєстрованих підприємців/фермерів фізичних осіб та наявність малих підприємств. Громада має родючі землі, на яких кожного року місцеві аграрії вирощують тисячі гектар пшениці та інші зернові культури. Невід'ємною частиною сільського господарства є бджолярство та садівництво). Наявність зрошувального каналу.

Потужний потенціал для розвитку туристично-рекреаційного комплексу (мілководдя лиману, значна кількість сонячних днів, лікувальні грязі, наявність річок, мальовничі краєвиди).

Наявність достатньої кількості земельних ділянок та вільних будівель, які можуть бути переданими для здійснення підприємницької діяльності.

Слабкі сторони

Військові дії та тимчасова окупація території громади.

Ймовірна наявність замінованих територій (значна територія громади, у тому числі землі сільськогосподарського призначення виведені із економічного обігу та заміновані).

Знищення та замінованість зелених насаджень та лісозахисних смуг.

Різке падіння доходів селищного бюджету у зв'язку з тривалою окупацією.

Негативні демографічні тенденції (різке падіння чисельності населення громади за рахунок природного та міграційного приростів, міграція населення громади до інших регіонів України в якості ВПО).

Можливе різке падіння сільськогосподарського виробництва та МСП (розграбування під час окупації та бойових дій, відтік малого та середнього підприємництва в інші регіони України та зарубіжжя, відсутня інфраструктура підтримки бізнесу).

Відсутність достатньої кількості виробничих потужностей переробної промисловості, відсутності агропродовольчої інфраструктури (у т.ч. лабораторії з оцінки якості продукції та насінневого матеріалу, оцінки родючості ґрунтів), підготовки кваліфікованих кадрів, сприяння виходу на зовнішні ринки, зруйнована система зберігання зернових культур (елеватори).

Дефіцит кадрів (відсутні спеціалісти з місцевого економічного розвитку, дефіцит окремих медичних працівників: різнопрофільних молодих спеціалістів, отоларингологів, хірургів, інфекціоністів, сімейних лікарів; культурних працівників, педагогів, психологів тощо).

Сильні сторони

Система освітніх закладів громади представляє собою розгалужену мережу: дитячі садочки та дошкільні дитячі заклади у складі опорних закладів та філій опорних закладів, опорні освітні заклади та філії опорних закладів.

Відновлення роботи ЦНАПу.

Готовність мешканців до відновлення.

Містобудівна документація. Громадою ведеться активна робота до підготовки комплексного плану розвитку території громади.

Територіальні органи державної влади. До окупації на території Якимівської селищної громади працювали служби ДСНС, поліції, виконуючи функції захисту правопорядку та ліквідації наслідків стихійних лих та воєнного вторгнення. Також функціонували відділи пенсійного фонду України, територіальне відділення соціального захисту населення, територіальне відділення інспекції праці.

Зв'язок. Усі старостинські округи громади були забезпечені мобільним обслуговуванням «Укрпошти», «Нової Пошти».

Слабкі сторони

Розбалансовані мережі сфери освіти, культури і спорту (відтік дітей в інші регіони України, мережа освітніх закладів в значній мірі зруйнована та/або не має укриттів, що є перешкодою для початку функціонування офлайн після деокупації тощо).

Значне техногенне навантаження на воду, повітря, надра (забруднення в результаті ведення військових дій, наявність стихійних сміттєзвалищ, полігон ТПВ вичерпав свій ресурс, відсутня ефективна система поводження з ТПВ (роздільний збір).

Застаріла містобудівна документація (відсутній актуальний комплексний план просторового розвитку громади, відсутні оновлені генеральні плани населених пунктів громади та зонінг, частково проведена інвентаризація земельних ділянок тощо).

Низький рівень залучення інвестицій в громаду та наукових розробок.

Можливості

Завершення війни та військових дій, стабілізація соціально-економічної та політичної ситуації в Україні.

Інтеграція в ЄС, продовження процесів інтеграції законодавства, поглиблення економічних, соціальних екологічних, культурних зв'язків тощо.

Загрози

Продовження війни та бойових дій, ракетних обстрілів з боку РФ, ескалація бойових дій чи «заморожування» військового конфлікту на Півдні України; у т.ч. замороження конфлікту.

Р – Політична ситуація

Можливості

Загрози

Р – Політична ситуація

Децентралізація та боротьба з корупцією, продовження розпочатих реформ в Україні, в сфері децентралізації, освіти, медицини, підтримки малого і середнього бізнесу, судової системи.

Подальше зниження конкурентоздатності та якості життя в деокупованих громадах України, постраждалий імідж деокупованих громад внаслідок високого рівня руйнувань; економічна, енергетична, соціальна криза, відсутня державна підтримка деокупованих територіальних громад України.

Е – Економічна ситуація

Швидке розмінування території громади.

Відновлення обсягів вантажоперевезень залізницею до довоєнного рівня та нарощування елеваторних потужностей.

Фінансові механізми: податкові пільги, митні преференції та канікули для бізнесу тощо.

Міжнародна співпраця, можливості співпраці з проєктами міжнародної технічної та гуманітарної допомоги (нідерландські муніципалітети), а також з програмами міжнародних фінансових організацій, орієнтованих на відновлення деокупованих територій громад.

Державна та міжнародна підтримка деокупованих територій України, фінансування проєктів інфраструктури в рамках національного Фонду відновлення, Фонду енергоефективності, підтримка ЄС, країн світу та інших донорів.

Інноваційне відновлення деокупованих громад «КРАЩЕ ніж БУЛО», реалізація інноваційних проєктів відновлення України від міжнародних партнерів.

Ескалація бойових дій чи «заморожування» військового конфлікту, що посилить наявні негативні тенденції – падіння інвестиційної привабливості громади, наростання соціальної напруженості, відтік найбільш активного населення.

Загальні економічні та фінансові загрози (девальвація гривні; значні коливання курсу валют, зниження економічної діяльності через тривалу війну).

Енергетична неефективність, висока вартість та тривалість підключення до електромереж; низький рівень впровадження альтернативних джерел енергії та енергоефективних проєктів, відсутність проєктів зеленої енергетики.

Прояви бюрократії (необхідність спрощення дозвільних процедур, значна втрата часу на оформлення документів дозвільного характеру).

Бар'єри для розвитку сільського господарства (зона ризикованого землеробства та необхідність покращення системи зрошування; відсутність лабораторних послуг та дільниць для забою скота).

Можливості

Загрози

Е - Економічна ситуація

Збільшення попиту на продукцію сільського господарства.

Розмінування територій громади та залучення їх в економічну діяльність.

Належна енергетична рівновага та газова мережа з використанням відновлювальної сонячної енергетики (проведення робіт по відновленню сонячної електростанції, газомережі, електромережі).

Можливості для розвитку туризму (наявні зони рекреації та дозвілля).

Бар'єри кредитування: відсутність страхування ризиків.

Відсутність державних програм та коштів на відновлення «твердих» інфраструктурних проєктів в деокупованих громадах.

S - Демографічна / соціальна ситуація

Державна підтримка ВПО.

Впровадження державної гендерної політики на всіх рівнях.

Підвищення доходів громадян.

Впровадження мінімальних соціальних стандартів.

Будівництво нового житла.

Повернення мешканців та реінтеграція населення після деокупації.

Високий рівень захворюваності та смертності населення, в тому числі завдяки військовим діям.

Наростання соціальної напруженості через кризові явища.

Відтік та від'ємна міграція працездатного населення, у тому числі молоді за кордон;

Соціальна депресія, погіршення психологічного стану суспільства через війну та кризові явища.

Процес примирення громадян.

T - Стан технологій / інфраструктури

Цифровізація та впровадження інноваційних технологій в виробництво, управління та сервіси.

Реалізація проєктів відбудови інфраструктури в рамках державних програм відновлення.

Збільшення кількості аварій на об'єктах інфраструктури, обумовлених наростаючим зносом та пошкодженням основних фондів.

Висока вартість та складність розмінування територій громади після деокупації.

Можливості

Загрози

T - Стан технологій / інфраструктури

Впровадження найкращих практик муніципального менеджменту в Україні (запровадження Smart рішень в управлінні громадою).

Залучення в громаду найкращих практик європейських муніципалітетів.

Відсутність/недостатність системи оповіщення, споруд цивільного захисту, матеріального резерву та безпеки для мешканців громади, у зв'язку з техногенними аваріями та загрозою повторної військової агресії.

Мережа автомобільних доріг державного значення потребує реконструкції.

Низький рівень цифровізації, відсутній Інтернет та поганий мобільний зв'язок у сільській місцевості.

L - Правовий вплив

Членство України в ЄС.

Приєднання України до «зеленого курсу» Європи, декарбонізація економіки України.

Створення національного Фонду відновлення.

Затверджений порядок розробки Плану відновлення та розвитку Якимівської територіальної громади.

Відсутність державної підтримки розвитку деокупованих громад.

Відсутність доступу до дешевих фінансових ресурсів (високі ставки, низький рівень кредитування бізнесу на лінії розмежування через високі військові ризики та відсутність застави).

Відсутність пільгового кредитування для відкриття власної справи.

Відсутні ефективні інструменти на законодавчому рівні підтримки інвесторів.

L - Правовий вплив

Впровадження заходів з адаптації до наслідків зміни клімату та пом'якшення зміни клімату на підставі Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату, Паризької угоди, політичних ініціатив Європейської Комісії «European Green Deal».

Техногенне навантаження, забруднення атмосфери, водних ресурсів, просідання ґрунтів внаслідок бойових дій.

Відсутність проєктів альтернативної енергетики та зеленої енергетики.

Забрудненість території громади сміттям (лісові масиви, лісопосадки, береги водойм тощо);

Пошкодження інфраструктури

внаслідок військових дій та високого ступеню зносу, що забруднює довкілля.

Висновки

за результатами проведення
SWOT-аналізу та PESTLE-аналізу

Громада має значний економічний потенціал, який базується на розвитку агропромислового комплексу, наявності сільськогосподарських земель та співпраці з науковими й освітніми установами. Ці фактори можуть стати основою для формування нових виробничих ланцюгів, створення доданої вартості та підвищення конкурентоспроможності місцевої економіки. Важливим ресурсом для громади є міжнародні програми та ініціативи, які можуть сприяти фінансуванню проектів економічного розвитку. Проте успішність цих процесів залежить від створення відповідної інфраструктури підтримки бізнесу та покращення координації між різними рівнями управління.

Разом із тим, громада стикається з серйозними викликами, спричиненими бойовими діями та тимчасовою окупацією.

Ключовим фактором у відновленні Якимівської громади має стати залучення ресурсів міжнародних програм та державних ініціатив. Однак ефективність цих інструментів наразі знижується через відсутність комплексного стратегічного бачення розвитку деокупованих територій, а також через слабку координацію між державними структурами.

Для забезпечення довгострокової стійкості громади необхідно здійснити структурну трансформацію місцевої економіки, орієнтовану на впровадження інноваційних технологій, розвиток «зеленої економіки» та циркулярних моделей виробництва.

1

Вихід до узбережжя Азовського моря відкриває широкі перспективи для розвитку туризму, рибного промислу та портової інфраструктури. Створення сучасного торговельного порту та будівництво зернового терміналу зможе забезпечити громади додатковими робочими місцями, сприяти залученню інвестицій та наповненню місцевого бюджету.

2

Молочний лиман та Богатирські ліси можуть стати основою для екологічного та оздоровчого туризму після деокупації. Мінеральні ресурси можуть використовувати для розвитку санаторно-курортного бізнесу, зокрема створення реабілітаційних центрів для ветеранів війни та постраждалого цивільного населення внаслідок військових дій.

3

Альтернативна енергетика. Кліматичні особливості та географічне розташування громади створюють сприятливі умови для розвитку сонячної та вітрової енергетики.

4

Перехід від екстенсивного до інтенсивного ведення сільського господарства дозволить ефективно використовувати земельні ресурси, що підвищить врожайність, завдяки впровадженню сучасних технологій (будівництво парникових комплексів, створення агропромислового індустріального парку)

5

Розвиток скотарства та вівчарства. Маючи великі площі пасовищних угідь.

Це дозволить не лише компенсувати втрати, спричинені війною, але й забезпечити громаду сучасними підходами до ведення господарської діяльності.

Продовження воєнних дій залишається одним із найбільших ризиків, який може призвести до подальшої втрати населення, скорочення економічної активності та відтоку кваліфікованих кадрів. Відсутність державної стратегії відновлення деокупованих територій ускладнює процеси розвитку, оскільки громада не має чіткої дорожньої карти та фінансового підкріплення для реалізації необхідних заходів. У той же час бюрократія та відсутність ефективного управління можуть знизити рівень довіри міжнародних партнерів, що, у свою чергу, негативно вплине на можливості залучення міжнародної технічної допомоги.

Окрему увагу слід приділити модернізації критичної інфраструктури, особливо в енергетичному секторі. Зношені комунальні мережі та відсутність їх оновлення можуть призвести до масштабних аварій та відключень, що стане особливо небезпечним у зимовий період. Підвищення енергетичної незалежності громади, впровадження відновлюваних джерел енергії та створення стабільної інфраструктури комунальних послуг має стати одним із пріоритетних напрямів розвитку.

Безпекові ризики також залишаються актуальними. Відсутність ефективної системи оповіщення та неврегульованість питань оперативної евакуації можуть спричинити додаткові втрати серед населення у разі надзвичайних ситуацій. Важливо розробити та впровадити сучасні системи раннього сповіщення, а також адаптувати господарський комплекс громади до умов можливої військової загрози.

Таким чином, громада має значний потенціал для розвитку, проте його реалізація залежить від ефективності стратегічного планування, залучення міжнародної та державної допомоги, а також готовності до структурних трансформацій. Відновлення громади має базуватися на сучасних економічних підходах, інтеграції інноваційних рішень та формуванні сприятливого середовища для ведення бізнесу. Без системного підходу до вирішення проблемних питань ризику економічного занепаду та соціальної деградації лише посиляться.

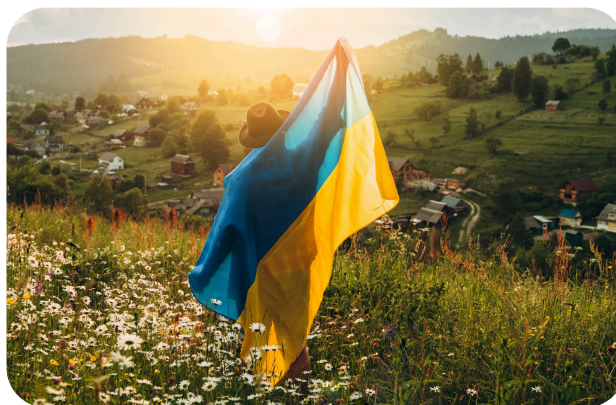
Прогнози та базові припущення

розвитку України на 2025 – 2026 роки

Прогноз макроекономічних показників розвитку України на 2025 – 2026 роки мають бути врахованими при розробці Плану відновлення та розвитку громади:

1

Значні видатки державного бюджету, подальша розбудова експортних шляхів на тлі поживавлення попиту на товари українського експорту, розвиток розподіленої генерації, а також поступова нормалізація умов для функціонування економіки забезпечать зростання реального ВВП на 3,7% у 2024 році, 4,1% у 2025 році та 4,8% у 2026 році. Проте ВВП все ще перебуватиме нижче свого потенційного рівня, що стримуватиме інфляційний тиск. (джерело: Асоціація українських банків)

2

Ключовим припущенням прогнозу є суттєве зниження безпекових ризиків із середини 2025 року. Основними ризиками залишаються триваліший термін повномасштабної воєнної агресії Росії, а також подальше руйнування об'єктів критичної інфраструктури.

3

Покращення динаміки щодо роботи зернового коридору.
Продовження роботи над розширенням можливостей коридору та відтермінування і повноцінне розблокування морських портів.

4

Відтермінування повернення значної частини громадян в Україну і потенційна додаткова міграція за кордон, що обмежуватиме споживчий попит, а у тривалій перспективі – загрожуватиме загостренням структурних проблем на ринку праці та зниженням економічного потенціалу.

5

Вже 2025 року інфляція знизиться до 6,6%, а у 2026 році – повернеться до цілі НБУ 5%. Економічне відновлення триватиме, хоча й сповільниться цьогогоріч до 3,7% насамперед через значні пошкодження енергосистеми. У наступні два роки зростання реального ВВП прискориться до 4–5%.

6

Нацбанк назвав також виникнення додаткових бюджетних потреб та формування значних квазіфіскальних дефіцитів в енергосфері з урахуванням непередбачуваного характеру війни та неритмічність надходження зовнішнього фінансування.

7

Швидка реалізація плану відновлення України з відповідним надходженням офіційного та приватного фінансування відновлення може суттєво прискорити економічне зростання.

8

Зовнішнє фінансування дасть змогу НБУ підтримувати достатній рівень міжнародних резервів. На кінець 2024 року вони становитимуть близько 41 млрд дол. США. Надалі в умовах очікуваного зменшення обсягів міжнародної допомоги резерви поступово знижуватимуться до 37 млрд дол. США у 2025 році та 32 млрд дол. США у 2026 році. Однак їхній рівень буде достатнім для збереження стійкості валютного ринку та забезпечення помірних двосторонніх коливань обмінного курсу у відповідь на зміну ринкових умов.

Ми припускаємо, що Україна переможе у війні і що війна триватиме не більше року.

Ми також припускаємо, що Україна зможе повернути території, окуповані Росією.

Нарешті, ми припускаємо, що торгівля з Росією буде мінімальною й водночас українська економіка продовжить інтеграцію в ЄС.

Рис. 1. Головні припущення планування

Визначається та опрацьовується декілька варіантів сценаріїв розвитку: **інерційний та альтернативні (оптимістичний і песимістичний).**

Сценарії формуються у формі опису демографічних, економічних, соціальних та інших важливих характеристик громади у їх динаміці для вибору одного із можливих сценаріїв для подальшого планування.

Для Якимівської селищної територіальної громади було сформульовано альтернативні сценарії розвитку, а саме: песимістичний та оптимістичний.

Сценарії

1. Песимістичний

Песимістичний сценарій формується за комплексу припущень, що тривкий у часі баланс зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на стан громади може погіршуватися.

2. Оптимістичний

Оптимістичний сценарій будується на припущеннях, за яких формуються більш сприятливі зовнішні (глобальні та національні) та внутрішні (ті, які громада здатна створити самостійно) фактори впливу: громада активно використовує власні сильні сторони (конкурентні переваги) та можливості з метою нівелювання ризиків, які виникають з огляду на умови суспільно-економічного розвитку країни.

1. Песимістичний сценарій розвитку громади

Національний та обласний рівень (базові припущення)

1. Війна з росією триває, здійснюються перманентні бомбардування українських міст, об'єктів інфраструктури, економіки тощо. Ситуація щодо вторгнення з боку білорусі залишається напруженою.

Місцевий рівень (базові припущення)

1. Територіальна громада і далі залишається тимчасово окупованою, несе навантаження, спричинені війною – необхідність подолання наслідків прямих військових дій – забезпечення фінансування на майбутнє відновлення інфраструктури, відтік населення,

1. Песимістичний сценарій розвитку громади

Національний та обласний рівень (базові припущення)

2. Демографічні втрати, спричинені війною, подальше зменшення населення через падіння народжуваності і активні еміграційні процеси, різкі зміни в системі розселення – посилення концентрації населення в містах – у східних регіонах через концентроване відновлення інфраструктури у великих містах, у центральних і західних – через концентрацію ВПО в обласних центрах та містах обласного значення.
3. Виключення частини території України з господарської діяльності через окупацію, мінування територій, забруднення земель (зокрема с/г) через хімічні та вибухові ураження тощо.
4. Втрата економічного потенціалу східних та південних регіонів, їх деіндустріалізація, різкі зміни в системі розміщення господарської діяльності.
5. Зниження економічної спроможності більшості територіальних громад та регіонів України (через вилучення територій з господарської діяльності, релокацію бізнесу та переміщення трудового ресурсу, розірвання логістичних ланцюгів, втрату експортних можливостей тощо) та розширення територій, які потребують державної підтримки.
6. Масові руйнування інфраструктури, невідповідність та вразливість інфраструктури для потреб військового часу (в т.ч. недостатність в окремих регіонах).

Місцевий рівень (базові припущення)

1. робота з партнерами щодо надання гуманітарної допомоги, формування завчасної підтримки територіальної оборони тощо.
2. Зростання демографічних ризиків для громади через втрату дітей, молоді, населення у працездатному віці, що вже у найближчі роки спричинить скорочення споживачів освітніх, медичних, культурних послуг.
3. Громади втрачають мешканців, зокрема вузьких фахівців, що відображається на забезпеченні процесів життєдіяльності громади.
4. Економіка в громаді слабо розвинута, більшість працює в тіні, розвитку малого та середнього бізнесу не приділяється достатньої уваги.
5. Розвиток сільського господарства обмежений замінованістю територій сільськогосподарського призначення, промисловість потерпає від втрати логістичних ланцюгів, потенційних напрямків збуту продукції тощо.
6. Доходи місцевих бюджетів різко знизилися через зменшення офіційних трансфертів з державного бюджету та зниження економічної активності в громаді.
7. Значно зростають видатки місцевих бюджетів на заходи у сфері безпеки (зокрема будівництво/ремонт укриттів), забезпечення потреб військових, підтримку ВПО, соціальні виплати ветеранам та родинам загиблих тощо.
8. Інвестиційний клімат у громаді залишається у замороженому стані до завершення бойових дій.

1. Песимістичний сценарій розвитку громади

Національний та обласний рівень (базові припущення)

7. Втрата транзитного потенціалу більшості регіонів.
8. Необхідність відновлення управління та базової інфраструктури на деокупованих територіях.
9. Велика кількість ВПО, необхідність їх інтеграції в соціальне і економічне життя приймаючих громад.
10. Дестабілізація ринків праці через масове переміщення працівників, релокацію бізнесу, втрата фахівців через мобілізацію, еміграцію тощо.
11. Поява великої кількості ветеранів, які потребують реабілітації та інтеграції в мирне життя.
12. Зниження доходів бюджету на тлі зростання видатків на утримання армії та розвиток військово-промислового комплексу.
13. В умовах воєнного стану спостерігається згортання децентралізації та повернення до централізованого управління.
14. Відсутність реальних механізмів/ програм підтримки місцевого економічного розвитку. Поступове скорочення офіційних трансфертів (освітньої субвенції, дотації вирівнювання, тощо).
15. Перекладання повноважень у гуманітарно-соціальній сфері на рівень територіальних громад.
16. Рівень «тіньової зайнятості» залишається високим, а в деяких громадах поглиблюється через економічну депресію та неспроможність суб'єктів бізнесу сплачувати податки.

Місцевий рівень (базові припущення)

9. Рівень купівельної спроможності населення постійно знижується.
10. Громада продовжує оптимізацію мережі закладів освіти, охорони здоров'я, культури тощо з огляду на брак бюджетного ресурсу та відтік населення.
11. Обмеження на використання бюджетних коштів на капітальні видатки залишаються жорсткими, що не дозволяє оновлювати соціальну та інженерну інфраструктуру в громадах.
12. Збільшення кількості недобудованих об'єктів через брак інвестиційного/ бюджетного ресурсу.
13. Інституції підтримки бізнесу в громаді не формуються через обмеженість бюджетного ресурсу та/або відсутність фахівців (проектних менеджерів).
14. Заходи з забезпечення енергоефективності згортаються, видатки на екологічні цілі скорочуються, що поряд із відсутністю модернізації інженерної інфраструктури негативно впливає на екологічну ситуацію в громаді.
15. Збільшується енергетична залежність громади від використання природних енергетичних ресурсів через низький рівень впровадження енергоефективних проєктів.
16. Загострюються екологічні проблеми через забрудненість території громади. Знижується горизонт підземних вод та виникають перебої із забезпеченням населення якісною питною водою. Погіршується якість питної води.

1. Песимістичний сценарій розвитку громади

Національний та обласний рівень (базові припущення)

17. ВВП країни досяг мінімального рівня за останні 30 років. Тенденцій відновлення економічної активності не спостерігається.
18. Гривня підтримується виключно міжнародними вливаннями та кредитами, темп інфляції залишається високим.
19. Інфляція та втрата доходів частини населення призводять до зниження купівельної спроможності населення.
20. Інвестиційні потоки відкладаються в часі до завершення війни.
21. Податковий тиск на підприємців залишається високий. З метою наповнення державного та місцевих бюджетів податковий тиск може навіть посилюватись.
22. Підприємницький клімат в Україні та регіоні суттєво не змінюється/погіршується.
23. Мілітарна та фінансова підтримка партнерів та донорів залишається на низькому рівні.

Місцевий рівень (базові припущення)

Результат імплементації песимістичного сценарію для Якимівської громади:

Прогнозується, що враховуючи скорочення населення за період військових дій на 32%, на кінець 2027 року кількість населення громади скоротиться ще на 10%. Водночас спостерігається його «старіння». Ситуацію погіршують міграційні та мобілізаційні процеси, що призводить до зростання навантаження на працездатне населення. Територія продовжить занепадати через відсут-

ність ринку праці та реальних джерел доходів. Є ймовірність появи більшої кількості сіл з істотно малою чисельністю населення та необхідністю впровадження заходів переселення. Кількість робочих місць за часи військових дій різко скоротилась і залишається на тому ж рівні, рівень доходів громадян не перевищує середньо регіонального значення. Економічна активність у сіль-

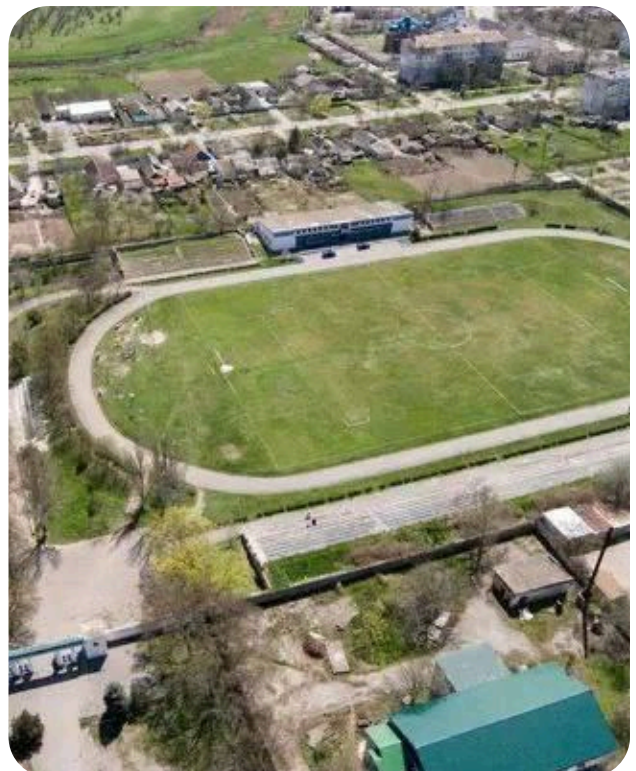
ських територіях громади обмежується сировинним продуктом із низькою доданою вартістю. Нерозвинений підприємницький потенціал та низька інвестиційна привабливість громади призвели до збереження монопрофільної структури економіки, залежної від податкових надходжень від сільського господарства. Діючі промислові підприємства відчувають брак кадрів та не можуть забезпечити ні достатню кількість робочих місць, ані достатньо надходжень в бюджет, тим більше в разі переведення чи припинення діяльності добувних підприємств. Через брак фінансування з бюджетів вищих рівнів та значний обсяг необхідних видатків Якимівській громаді доводиться використовувати фінансовий ресурс здебільшого на видатки споживання. Все менше вдається реалізувати розвиткові проекти.

Через скорочення державних програм та субвенцій інфраструктура громади і комунальні об'єкти залишаються у критичному стані. Інженерна інфраструктура продовжує зношуватись. Громада розвивається надто повільно, що не задовольняє потреб мешканців.

Залишаються великі площі замінованих територій, збільшуються обсяги скидання неочищених зворотних вод у водні об'єкти через відсутність системи централізованого водовідведення та очисних споруд. Збільшується кількість стихійних неконтрольованих сміттєзвалищ. Більшість територій перебувають у незадовільному стані, у достатній мірі не здійснюється їх охорона та збереження відповідно до діючого законодавства, що призводить до втрати природної цінності заповідних об'єктів.

Збереження високого антропогенного навантаження на природне середовище опосередковано негативно впливає на здоров'я населення громади та відповідно на погіршення показників демографії.

Культурний розвиток залишається вразливим через невідповідність матеріально-технічної бази установ культури сучасним вимогам; має місце недостатній рівень умов для розвитку творчих та інтелектуальних здібностей, проведення дозвілля. Не розвивається сфера туризму.

2. Оптимістичний сценарій відновлення та розвитку громади

Національний та обласний рівень (базові припущення)

1. Війна з росією завершується перемогою України або переходить у заморожений формат (без активних бомбардувань українських міст, об'єктів інфраструктури, економіки тощо). Уся / практично уся територія України деокупована. Ситуація щодо вторгнення з боку білорусі дещо вирівнюється.
2. Частина населення, що перебувала за кордоном, повертається в Україну (щонайменше 50%).
3. ВПО повертаються в свої громади або активно інтегруються в соціальний, економічний простір приймаючих громад. Зростання частки населення, яке проживає в великих та середніх містах. Активний розвиток агломерацій.
4. Частина території України залишається виключеною з господарської діяльності на найближчі роки та такою, що непридатна для ведення сільського господарства.
5. Відновлення східних та південних регіонів відбувається досить активно, але концентрується у великих містах. Відновлення спрямоване на соціальну інфраструктуру. Економіка східних та південних регіонів відновлюється. Але безпековий фактор є стримуючим для розбудови тут великих об'єктів промисловості (які характерні для цих регіонів).
6. Об'єкти промисловості, зокрема військово-промислового комплексу, розміщуються в західних областях. Має місце брак кадрів інженерних спеціальностей у цих регіонах. Потребує коригування структура підготовки фахівців закладами вищої

Місцевий рівень (базові припущення)

1. Громада деокупована. Чисельність населення в громаді стабілізується і на кінець 2027 року досягне 100% довоєнного періоду (2022 рік). Зростає кількість народжених малюків.
2. Громада поступово відновлює власну економічну спроможність. Активізується діяльність існуючих та створюються нові суб'єкти господарювання.
3. Зростання доходів місцевого бюджету та зростання спроможності фінансувати розвиткові видатки.
4. Зростання купівельної спроможності населення активізує місцеві ринки товарів і послуг в громадах.
5. Збільшення кількості робочих місць у сільській місцевості, підвищення інвестиційної привабливості сільського господарства.
6. Сформовані базові планувальні документи громади: Стратегія, Комплексний план просторового розвитку (в т.ч. генеральні плани населених пунктів), Інвестиційний паспорт громади, інвентаризовані комунальні та приватні активи, проведена оцінка збитків.
7. Громада створює інституції підтримки малого та середнього бізнесу (агенції місцевого економічного розвитку, бізнес-інкубатори, інформаційні центри тощо) та програми підтримки, що сприяє активному розвитку підприємництва в громадах.

2. Оптимістичний сценарій відновлення та розвитку громади

Національний та обласний рівень (базові припущення)

6. та професійно-технічної освіти.
7. Поступове відновлення економічної активності в регіонах, яке основним чином сконцентроване у сферах будівництва, виробництва будівельних матеріалів, військово-промислового комплексу, сільського господарства та агропереробки.
8. Розширення територій, які потребують державної підтримки.
9. Запуск державних програм підтримки розвитку територій. Відновлення діяльності і збільшення фінансового ресурсу функціонування ДФРР, УКФ, тощо.
10. Висока активність донорів у запуску програм відновлення українських громад.
11. Значне зростання інвестиційної активності (закордонних інвесторів), яке водночас супроводжується значною територіальною диференціацією та спрямуванням ресурсу в громади деокупованих, близьких до лінії фронту громад.
12. Спрощення для інвесторів процедури підключення (вартості) до інженерних мереж.
13. Поступове відновлення інженерної та дорожньої інфраструктури. Її активна модернізація із врахуванням безпекового фактора.
13. Поступове відновлення інженерної та дорожньої інфраструктури. Її активна модернізація із врахуванням безпекового фактора.

Місцевий рівень (базові припущення)

8. Створюються привабливі інвестиційні пропозиції громади для суб'єктів господарювання, які ведуть діяльність у переробній промисловості, в сфері будівництва, логістики.
9. Активно розвивається туризм в громаді і якість туристичних послуг зростає.
10. Громада здійснює модернізацію мережі закладів освіти, охорони здоров'я, культури тощо, що супроводжується зростанням якості освітніх, медичних, культурних, соціальних послуг.
11. Впровадження заходів із забезпечення енергоефективності, відновлення видатків на екологічні цілі, модернізація інженерної інфраструктури відбувається на вимогу часу і з огляду на вимоги європейського законодавства.
12. Завдяки реалізації значної кількості програм міжнародних донорів зростає інституційна спроможність громади.
13. Відновлення бізнесу відбувається шляхом створення умов для розвитку циркулярної економіки, орієнтованої на процес декарбонізації та виробництва високотехнологічної продукції, що формує ефективну структуру промисловості з підвищенням питомої ваги наукоємних галузей з виробництва продукції поглибленої переробки та кінцевого споживання з високою часткою додаткової вартості, із зменшенням енерго- та ресурсоемності продукції.

2. Оптимістичний сценарій відновлення та розвитку громади

Національний та обласний рівень (базові припущення)

14. Поступово відновлюється транзитний потенціал південних регіонів, розбудовуються пункти пропуску з країнами ЄС на західному кордоні, відновлюється авіасполучення. Водночас Україна залишається «тупиковою» в контексті транзиту через росію чи білорусь.
15. Поступова стабілізація ринків праці, налагодження взаємодії між роботодавцями, закладами професійно-технічної та вищої освіти, підготовка фахівців затребуваних в регіонах спеціальностей.
16. Створення і реалізація програм для ветеранів, які потребують реабілітації та інтеграції в мирне життя, а також супроводу в започаткуванні, веденні власного бізнесу.
17. Дешеві кредити та підтримка агропромислового сектору з боку держави активізують місцевий бізнес.
18. Доходи державного та місцевих бюджетів будуть залишатись стабільними/ не знижуватись в абсолютних цифрах, але із врахуванням інфляції відбуватиметься незначне падіння фінансової спроможності.
19. Продовження реалізації процесів децентралізації та прийняття низки затребуваних законів.
20. Унормування відповідальності за реалізацію повноважень у соціальній сфері між державним, регіональним, місцевим рівнями.
21. Рівень «тіньової зайнятості» знижується, що обумовлено зростанням економічної активності та покращенням податкового клімату.

Місцевий рівень (базові припущення)

14. Відновлення діяльності та підтримка підприємництва відбуватиметься через спрощення реєстрації особистих селянських господарств як суб'єктів господарювання та отримання необхідної дозвільної документації для введення в обіг сільськогосподарської продукції, проведення дерегуляції з питань землеустрою, усунення регуляторних бар'єрів для отримання суб'єктами господарювання державної допомоги для реалізації інвестиційних програм (проєктів) регіонального розвитку, що також сприятиме підвищенню конкуренції на ринку.
15. Відновлення інфраструктури базуватиметься на зниженні енергетичної залежності, диверсифікації джерел постачання енергоресурсів, розвиток відновлюваних та низьковуглецевих джерел енергії, інтеграція енергетичних ринків до європейських ринків. Дія механізму «зеленого» тарифу в рамках виконання завдань, передбачених Енергетичною стратегією України на період до 2035 року, стимулюватиме виробництво обладнання для альтернативної енергетики.
16. Розмінування територій сільськогосподарського призначення та подальше збільшення сировинної бази з боку сільського господарства, розширення переробних потужностей з формуванням більшого ланцюга створення доданої вартості на території України.

2. Оптимістичний сценарій відновлення та розвитку громади

Національний та обласний рівень (базові припущення)

- 22. ВВП країни поступово зростає. Тенденції відновлення економічної активності є достатньо чіткими.
- 23. Інфляція стає регульованою, що поряд із розширенням доступності місць праці для населення призводить зростання купівельної спроможності населення.
- 24. Підприємницький клімат в Україні та регіоні суттєво не змінюється.
- 25. Мілітарна та фінансова підтримка партнерів та донорів залишається на високому рівні.
- 26. Активна реалізація низки реформ, що підтримується закордонними донорами.

Місцевий рівень (базові припущення)

- 17. Продовження процесу діджиталізації та автоматизації системи управління, відбуватиметься переведення найбільш популярних публічних послуг в електронну форму, запроваджуватимуться системи моніторингу та оцінки якості надання публічних послуг, відбуватиметься розвиток різноманітних електронних інформаційних засобів, розширюватиметься доступ до інтернет-ресурсів, мобільних технологій тощо.
- 18. Драйвером відновлення та трансформації стане переосмислення громадою всіх сфер розвитку громади. Формування нових цінностей на базі історичної ідентичності та згуртованості громади навколо історичної національної пам'яті.

Результат імплементації оптимістичного сценарію для Якимівської громади:

До 2027 року скорочення чисельності населення громади поступово припиняється і на кінець 2027 року громада відновлює на 100 відсотків чисельність населення на початок воєнних дій (2022 рік).

У громаду повертаються мешканці із числа внутрішньо переміщених осіб із інших регіонів України та за кордону. Інтенсивність міграційних процесів зменшується через молодь, яка отримує ширший вибір пропозицій щодо працевлаштування та рідше покидає громаду в пошуках кращої життєвої перспективи. У громаду поступово заходять інвестори, створюючи нові робочі місця.

Економіка громади відроджується і досягає показників на початок воєнних подій 2022 року. Конкуренція на ринку праці між виробництвами різного напрямку призводить до конкуренції за кадри, що позитивно впливає на поступову стабілізацію демографічної динаміки, збільшення зарплат працівників і відповідно відрахувань до місцевого бюджету.

Доступ підприємств до позичкового капіталу зростає через загальну стабілізацію економіки, поступове зниження банківських відсотків, зросту доступу до міжнародного капіталу та появою нових державних інструментів щодо стиму-

лювання (в тому числі кредитування) бізнесу.

На території громади поступово створюються привабливі умови для розміщення малих і середніх, в тому числі високотехнологічних, виробничих підприємств, сфери послуг для бізнесу і мешканців, збільшується самозайнятість населення. Місцева влада здійснює постійну комунікацію з бізнесом та сприяє його розвитку через реалізацію місцевої цільової програми.

У сільських населених пунктах відбувається розмінування територій та зростає частка земель в обробітку, зростає виробництво і переробка сільськогосподарської продукції, створюються нові агропереробні підприємства, фермерські господарства та сімейні ферми. Формуються місцеві продуктові бренди. Громада поступово розвиває свій логістичний та транзитний потенціал.

Зростання доходів бюджету, зокрема, бюджету розвитку, ефективне використання донорських програм та проектів дозволяє розвивати критичну інфраструктуру, в т.ч. в доєднаних сільських поселеннях громади, зокрема здійснюється будівництво, асфальтування доріг та ремонт придорожньої інфраструктури, виникають нові мультифункціональні соціальні об'єкти, модернізується соціальна інфраструктура. Внаслідок проведеної оптимізації соціальної сфери громади, поступово скорочуються витрати на соціальну сферу, операційно вільні кошти місцевого бюджету спрямовуються на покращення матеріально-технічної бази, впровадження заходів із енергоефективності. Внаслідок оптимізації освітньої мережі та мережі охорони здоров'я поступово підвищується якість цих послуг. За рахунок використання вивільнених приміщень та будівництва ЗДО, поступово зростає рівень охоплення дітей дошкільною освітою.

Активно розвивається туристична і креативна індустрія та суміжні галузі гостинності та громадського харчування, завдяки чому зростає попит на туристичні продукти громади.

Повною мірою використовується весь економічний потенціал територій та рекреаційних зон, об'єктів нерухомого майна культурної спадщини, елементів нематеріальної культурної спадщини, у тому числі культурно-традиційних особливостей життєдіяльності сільської місцевості.

Реалізуються проекти з будівництва мереж централізованого водопостачання у сільських населених пунктах громади та водовідведення. Як наслідок систематичної та постійної роботи вдається реалізувати до 90% запланованих у Стратегії заходів, що до 2027 року призводить до покращення якості освіти, охорони здоров'я, культури, якості життя населення та інших сфер діяльності громади, а також зростання чисельності та диверсифікації суб'єктів господарювання у громаді на рівні, достатньому для забезпечення нормального функціонування адміністративно-територіальної одиниці.

Розпочавши процес стратегічного планування, Якимівська територіальна громада зайняла тим самим активну позицію у формуванні власного майбутнього, яке повинно реалізуватися саме за оптимістичним сценарієм розвитку. Такий сценарій дозволить сформулювати стратегічне бачення її відновлення та розвитку - майбутній бажаний стан громади, до якого вона прагне, реалізуючи заплановану діяльність. Бачення виступає інтегруючим чинником, як на етапі планування, так і на етапі впровадження Плану відновлення та розвитку. Досягнення стану, описаного в баченні - це найбільш віддалена мета, до якої прямує громада, досягаючи чергових цілей.

Відповідно до обраного сценарію було сформульовано стратегічне бачення територіальної громади.

Стратегічне бачення

Стратегічне бачення – це майбутній образ громади, що має стати орієнтиром для всіх мешканців та зацікавлених сторін і надихати їх на зміни щодо відновлення, трансформації та розвитку громади. Стратегічне бачення має більш далекі горизонти, ніж сам План відновлення та розвитку, і демонструє уявлення людей про стан розвитку громади через 10-20 років.

Стратегічне бачення (ВІЗІЯ)

ЯКИМІВКА - 2027 - «ВІДРОДЖЕНА СИЛА ПРИАЗОВ'Я»!

- Деокупована, відновлена, успішна, процвітаюча та патріотична громада, яка гармонійно поєднує багатий історико-культурний спадок з сучасними можливостями розвитку.
- Центр сталого сільськогосподарського та логістичного розвитку на основі інноваційних технологій, зеленої економіки та відновлюваних ресурсів.
- Громада, яка відкрита для інвестицій, партнерств і нових ідей, з ефективним самоврядуванням, якісними адміністративними послугами та безпечним середовищем.
- Туристична перлина з доступом до Приазов'я, унікальними природними ландшафтами, культурними традиціями та гостинністю.
- Єдина спільнота активних, свідомих, згуртованих людей, які пишаються своїм краєм і працюють задля майбутнього.

Ключові заходи для відновлення та розвитку

1

Залучення молоді до процесу відновлення та розвитку громади.

2

Відбудова соціальної інфраструктури.

3

Відбудова енергетичної інфраструктури.

4

Відновлення об'єктів інфраструктури електронних комунікаційних мереж.

5

Відновлення системи надання публічних сервісів та послуг (адміністративні будівлі органів влади, приміщення та обладнання центрів надання адміністративних послуг, у т.ч. мобільні ЦНАПи).

6

Відновлення агропромислового сектору громади.

7

Відновлення житлового фонду.

8

Відбудова житлово-комунального господарства.

8

Відбудова дорожньо-транспортної та мостової інфраструктури.

10

Відновлення системи соціального захисту та піклування.

11

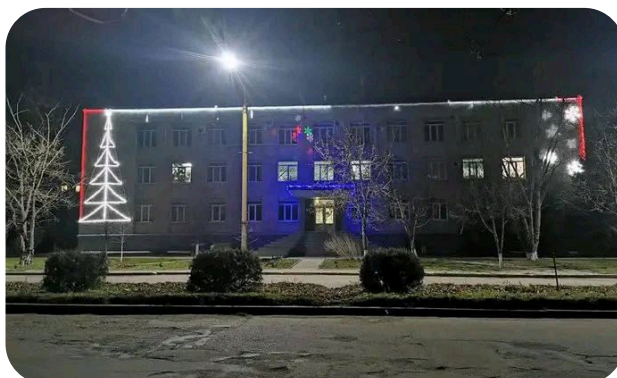
Відновлення функціонування закладів культури та надання культурних послуг.

12

Відновлення та розвиток регіональної та місцевої економіки, створення нових робочих місць.

13

Забезпечення відповідності принципам "Good governance" та рекомендаціям прозорості і відкритості Європейського Союзу.

Стратегічні пріоритети, цілі відновлення та розвитку

А. Комфортна, безпечна, зелена громада із європейськими стандартами відновлення інфраструктури та будівництва.

Стратегічна
ціль А.1.

**Стала
мобільність
громади**

А.1.1. Створення доступної дорожньої інфраструктури та майна, будівництво/ремонт доріг, мостів та тротуарів.

А.1.2. Формування сучасної системи автомобільного громадського транспорту (нові види транспорту, нові маршрути, зупинки світлофори).

А.1.3. Велогромада – розвиток велоінфраструктури.

А.1.4. Розвиток зеленого транспорту (електромобілі, заправки для електромобілів).

А.1.5. Безпека руху у громаді (навчання, світлофори, засоби обмеження руху, пішохідні переходи та інше).

Стратегічна
ціль А.2.

**Відновлена
енергоефективна**

А.2.1. Інвентаризація та оцінка комунального майна громади, створення єдиної бази даних муніципальної власності.

А.2.2. Відновлення житлового фонду громади на нових засадах build back better.

А.2.3. Енергоефективна система водозабезпечення та водовідведення.

А.2.4. Відновлені термомодернізовані адміністративні будівлі, будівництво будівель з нульовим використанням енергії.

А.2.5. Енергозабезпечення громади з використанням альтернативних джерел енергії (твердопаливні котли, теплові насоси, сонячні колектори).

А.2.6. Ефективний інститут управління житловим фондом, напрацювання кращих практик, менторство (ОСББ, управляючі компанії).

А.2.7. Енергоефективна система зовнішнього освітлення.

Стратегічна ціль А.3. Ефективний енергоменеджмент та енергомоніторинг	А.3.1. Створення муніципальної системи енергоменеджменту та автоматизованого енергомоніторингу. А.3.2. Угода мерів - активне членство громади, актуалізація та ухвалення Плану дій сталого енергетичного розвитку та клімату (ПДСРК). А.3.3. Запровадження інституту енергоменеджера громади.
Стратегічна ціль А.4. Екологічно дружній простір громади органічного поєднання людини та природи, зелена енергетика	А.4.1. Моніторинг довкілля та збереження екосистем громади, очищення берегів водойм, лісосмуг. А.4.2. Ефективне поводження з відходами. А.4.3. Поводження зі стоками, будівництво очисних споруд. А.4.4. Благоустрій, екологічна безпека. А.4.5. Формування екологічно дружньої поведінки людини.

В. Економічно зростаюча інноваційна агропромислова громада із сприятливим бізнес-кліматом та активними партнерства.

Стратегічна ціль В.1. Сучасне містобудування та просторове планування	В.1.1. Відновлення пошкоджених, але вцілілих будинків, використання збірних і мобільних будинків, будівництво нового житла для мешканців громади. В.1.2. Розробка/актуалізація містобудівної документації орієнтованої на потреби післявоєнного відновлення громади. В.1.3. Сучасна багатофункціональна забудова центрі громади з елементами нового архітектурного дизайну. В.1.4. Збереження історичного ОБЛИЧЧЯ громади та відновлення будівель культурної спадщини.
--	--

Стратегічна ціль В.2. Сільський розвиток, орієнтований на зростання доданої вартості виробництва кінцевих продуктів	В.2.1. Сприяння відновленню та підвищенню продуктивності фермерських та с/г господарств шляхом застосування новітніх технологій. В.2.2. Сприяння створенню сільськогосподарських кооперативів. В.2.3. Сприяння сільськогосподарському виробництву, у тому числі зеленої продукції та переробці з високою доданою вартістю. В.2.4. Сприяння розвитку агропромислової логістики (відновлення елеваторів, створення нових логістичних Хабів).
Стратегічна ціль В.3. Створення ефективної системи підтримки та діджиталізації сервісів для бізнесу	В.3.1. Створення ефективних інституцій підтримки бізнесу та надання якісних сервісів для підприємців, у т.ч. Е-послуг (бізнес-центр, бізнес-інкубатор тощо). В.3.2. Освіта для населення (підприємницька справа, фінансова грамотність, проєктний менеджмент). В.3.3. Впровадження місцевих стимулів для розвитку підприємництва, у тому числі фінансових. В.3.4. Розвиток зеленого та подієвого туризму. В.3.5. Підготовка якісних інвестиційних/бізнес-проєктів. В.3.6. Фандрайзинг, пошук фінансування для реалізації бізнес-проєктів. В.3.7. Підтримка автоматизації управління бізнес-проєктам.

С. Соціально згуртована патріотична цифровізована громада із ефективним врядуванням та якісними послугами для розвитку особистості.

Стратегічна ціль С.1. Ефективна соціально відповідальна система управління трансформацією громади	С.1.1. Запровадження сучасного ефективного управління громадою на засадах SMART (ефективна організаційна структура, мережі, бази даних, SMART – громада). С.1.2. Впровадження нових форм прямої демократії, громадської участі (partiципації) та ефективна комунікація з громадою. С.1.3. Створення ефективної системи управління проєктами, формування команди, набуття нових компетенцій, формування нових партнерств.
--	---

Стратегічна ціль С.1. Ефективна соціально відповідальна система управління трансформацією громади	С.1.4. Підтримка жінок, молоді, ВПО, ветеранів війни. С.1.5. Впровадження гендерного аналізу та прогнозування, планування та бюджетування як інструменти ефективного управління. С.1.6. Організація ефективної системи цивільного захисту населення. С.1.7. Трансформація МІСІІ громади, консолідація громади навколо нових ЦІННОСТЕЙ як основи відновлення та розвитку, активна промоція громади.
Стратегічна ціль С.2. Інклюзивне здоров'я зберігаючи простір та спосіб життя	С.2.1. Створення ефективної мережі та інфраструктури надання первинної медичної допомоги, громадське здоров'я. С.2.2. Розвиток вторинного рівня медичних послуг. С.2.3. Психологічна підтримка жителів громади.
Стратегічна ціль С.3. Формування сучасного інклюзивного освітньо-культурного простору для розвитку та відпочинку	С.3.1. Підвищення ефективності мережі закладів освіти та якості освітніх послуг. С.3.2. Трансформація мережі сучасних культурних закладів. С.3.3. Спортивна громада. С.3.4. Соціальний захист вразливих груп населення, підтримка та реабілітація людей з інвалідністю. С.3.5. Створення модернових просторів для відпочинку та дозвілля (парки, сквери тощо).

Актуальні проєкти після деокупації

1. Розмінування земель (в тому числі сільськогосподарських угідь) Якимівської громади

Метою є

забезпечення безпеки та відновлення життя на постраждалій території шляхом виявлення та знешкодження небезпечних вибухових пристроїв і мін, а також повернення людей до нормального життя та розвиток економіки регіону.

Термін реалізації:
2026-2027 роки.

Фінансування:
орієнтовно 150 000 000 грн

Проектні індикатори (усі показники потребують уточнення після деокупації):

- Площа розмінованих земель, га;
- Кількість знешкоджених НВБ, шт.;
- Площа сільськогосподарських угідь, що повертаються в користування, га;
- Забезпечення безпеки мешканців шляхом **ефективного розмінування території**. Зменшення кількості нещасних випадків і травм внаслідок вибухів НВБ;
- Сприяння економічному відродженню території шляхом відновлення сільськогосподарської діяльності та створення робочих місць.

2. Створення автоматизованої системи оповіщення населення в Якимівській громаді

Метою є	Індикатори захисту (усі показники потребують уточнення після деокупації):
забезпечення ефективного та швидкого поширення екстрених повідомлень та інформації в суспільстві, підвищення рівня безпеки та готовності до надзвичайних ситуацій а також оперативне та скоординоване реагування на потенційні загрози та кризи.	• блоки оповіщення, шт.; • акустичні системи, дисплеї сповіщень; • % покриття населених пунктів; • Швидке та ефективне поширення інформації у разі виникнення надзвичайних ситуацій або загроз для скорочення часу реагування та максимального охоплення населення; • Зменшення ризиків і збитків при виникненні надзвичайних ситуацій шляхом оперативного оповіщення та скоординованого реагування громадських і рятувальних служб; • Підвищення рівня готовності мешканців до забезпечення власної безпеки та дотримання певних процедур під час надзвичайних ситуацій.
Термін реалізації: 2026-2027 роки.	
Фінансування: орієнтовно 5 300 000 грн.	

3. Реконструкція інтегрованого в будівлю укриття цивільного захисту: обладнання додаткових кабінетів, створення багатофункціонального освітнього середовища для Якимівського опорного закладу загальної середньої освіти

Метою є	Проектні індикатори (усі показники потребують уточнення після деокупації):
облаштування укриття відповідно до вимог державної безпеки для захисту громадян під час обстрілів та забезпечення необхідних умов для організації безпечного навчального процесу для учнів та вчителів у майбутньому.	- Створення багатофункціонального сервісного середовища, яке можна налаштовувати відповідно до потреб жителів для забезпечення їх культурного розвитку; - Створення додаткових кабінетів (к-сть), ресурсної, лікувальної фізкультури, логопедичного кабінету, кабінету дефектолога, батьківсько-дитячої кімнати, зони відпочинку, медіа-простору; - Створення простору для розвитку молоді (денний клуб за інтересами та вечірня дискотека).
Термін реалізації: 2027 роки.	
Фінансування: орієнтовно 13 000 000 грн.	

4. Будівництво реабілітаційного центру для ветеранів та інвалідів війни

Метою є	Проектні індикатори (усі показники потребують уточнення після деокупації):
створення належних умов для реабілітації ветеранів та інвалідів війни з подальшим навчанням за новими спеціальностями.	- Кількість осіб, які оздоровлюють на рік; - Кількість осіб, які опанують нові професії на рік; - Кількість новостворених робочих місць у реабілітаційних центрах та відповідній інфраструктурі; % зменшення випадків домашнього насильства серед ветеранів у громаді.
Термін реалізації: 2027-2030 роки.	
Фінансування: орієнтовно 100 000 000 грн.	

5. Будівництво об'єктів енергетичної інфраструктури (сонячні та вітрові електростанції)

Метою є	Проектні індикатори (усі показники потребують уточнення після деокупації):
підвищення енергоне залежності громади шляхом створення сонячної електростанції загальною встановленою потужністю до 20 МВт на трьох земельних ділянках площею 28,5 га.	- Річне виробництво електроенергії МВт/рік; - Зменшення викидів CO₂, тонн; - Забезпечення безперебійного електропостачання не менше 30% об'єктів критичної та громадської інфраструктури.
Термін реалізації: 2026-2028 роки.	
Фінансування: орієнтовно 500 000 000 грн.	

6. Створення агропромислового індустріального парку в смт. Якимівка

Метою є	Якісні індикатори:
створення сприятливих умов для розвитку сільськогосподарського виробництва та переробки шляхом підготовки агропромислового майданчику для інвестування.	- наращування ланцюгів доданої вартості в сфері; - агропромислового комплексу; - запровадження інновацій в сфері перероблення сільськогосподарської продукції.
Період імплементації: 2026 - 2027 роки.	Проектні індикатори (усі показники потребують уточнення після деокупації): 46% підприємців громади відновили роботу; - на 20% збільшено надходження податків до селищного бюджету від учасників агропромислового парку; - Кількість створених нових робочих місць
Фінансування: орієнтовно \$500 000 дол.	

7. Створення інформаційного, культурно-дозвілевого центру збереження культурної спадщини

Метою є	Проектні індикатори (усі показники потребують уточнення після деокупації):
збереження, популяризація та розвиток культурної спадщини через створення багатофункціонального простору.	• Облаштовано приміщення; • Кількість заходів проведених в рік на базі будівлі; • Факультативи для дітей по історії та культурі.
Період імплементації: 2026-2027 роки.	
Фінансування: орієнтовно \$50 000 дол.	

8. Створення центру з підтримки бізнесу

Метою є	Якісні індикатори:
створити інституцію підтримки підприємців Якимівської громади у започаткуванні та відновленні своїх бізнесів на території громади.	• Підвищення рівня знань підприємців; • Започаткування нових бізнесів; • Підтримка жінок, ВПО, ветеранів війни.
	Проектні індикатори (усі показники потребують уточнення після деокупації):
	• Облаштоване приміщення; • Кількість створених робочих місць; • Кількість проведених освітніх заходів; • Кількість консультацій та розроблених бізнес-планів.
Період імплементації: 2026 - 2027 роки.	
Фінансування: орієнтовно \$20 000 дол.	

Управління впровадженням, моніторинг, оцінювання

З початку роботи зі стратегічного планування було наголошено на важливості створення моніторингу та оцінювання реалізації – системи управління впровадженням Плану відновлення та розвитку. Успішність реалізації плану у значній мірі залежатиме від ефективності діяльності створеної системи.

Така система має включати органи/інституцію з моніторингу та оцінювання/управління впровадженням з урахуванням потреб та особливостей територіальної громади. Положення як основний документ, який регулює розподіл відповідальності та повноваження громади за реалізацію Плану відновлення та розвитку, спосіб створення та функціонування органу/інституції з моніторингу та оцінювання/управління впровадженням Плану, систему контролю, коригування та внесення змін, показники та індикатори. За рішенням органу з управління впровадженням може бути представлений Комітетом по управлінню впровадженням (КУВ) або інституцією, яка за дорученням та взаємною згодою буде здійснювати виконавчу функцію.

Орган з управління впровадженням має бути створений з представників військової адміністрації (органу місцевого самоврядування), громадськості, бізнесу та зацікавлених сторін. До його складу мають увійти особи, які представляють найважливіших учасників процесу планування і реалізації Плану: керівники ВА, начальники управлінь та відділів ВА, керівники інших структурних підрозділів ВА, керівники комунальних підприємств, підприємці, представники Агенцій місцевого та регіонального розвитку, представники об'єднань громадян та інші організації.

У процесі моніторингу реалізації Плану відновлення та розвитку вирішуються такі **завдання**:

- моніторинг реалізації документа в цілому;
- контроль виконання проєктів;
- оцінювання прогресу, рівня досягнення стратегічних та оперативних цілей;
- уточнення та корегування оперативних (у крайніх випадках – стратегічних) цілей;
- підтримка в робочому стані структури стратегічного планування.

Пропозиції з корегування та змін до Плану за проєктами та оперативними цілями можуть вноситися:

- Членами органу моніторингу та оцінювання впровадженням Плану;
- Зацікавленими організаціями, установами, громадськими організаціями та особами (мешканцями).

Аналіз відповідності Плану відновлення та розвитку громади

Державній стратегії регіонального розвитку України

Система стратегічного планування в Україні базується на координації процесів стратегічного планування на центральному, регіональному та місцевому рівнях.

Державна Стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки є основним планувальним документом для реалізації секторальних стратегій розвитку, координації державної політики у різних сферах, досягнення ефективності використання державних ресурсів у територіальних громадах та регіонах в інтересах людини, єдності держави, сталого розвитку історичних населених місць та збереження традиційного характеру історичного середовища, збереження навколишнього природного середовища та сталого використання природних ресурсів для нинішнього та майбутніх поколінь українців. Дана Стратегія розроблена відповідно до Цілей сталого розвитку України до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30.09.2019 № 722.

При розробці Плану відновлення та розвитку територіальної громади на період до 2027 року враховані ключові аспекти Державної Стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки.

Реалізація Плану відновлення та розвитку Якимівської селищної територіальної громади на період до 2027 року сприятиме виконанню Державної Стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки.

БОРЕМОСЯ СЬОГОДНІ ЗАРАДИ ЗАВТРА

✉ mail@ang.org.ua

🌐 <https://ang.org.ua>

☎ +38 (050) 454 12 27

Соц мережі